

Bryssel 4.4.2025
COM(2025) 170 final

KOMISSION TIEDONANTO NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE

muuttoliikkeen hallinnan tilanteesta Manner-Kreikassa

1. Johdanto

Kreikka on kymmenen viime vuoden aikana ollut yksi niistä jäsenvaltioista, jotka ovat kärsineet eniten kolmansien maiden kansalaisten sääntöjenvastaisesta saapumisesta maa- ja merirajoilleen. Tämä on aiheuttanut huomattavia haasteita ja rasittanut merkittävästi Kreikan kansallista muuttoliikkeen hallintajärjestelmää.

Jotta voidaan vastata näihin huomattaviin haasteisiin, lisätä kansallisia valmiuksia ja parantaa muuttoliikkeen hallintamenettelyjä, komissio ja EU:n virastot (Euroopan raja- ja merivartiovirasto (Frontex), EU:n turvapaikkavirasto (EUAA), Euroopan unionin lainvalvontayhteistyövirasto (Europol) ja perusoikeusvirasto (FRA), jäljempänä 'EU:n virastot') ovat tehneet erityisen tiivistä yhteistyötä Kreikan viranomaisten kanssa. Tällä työllä on tuettu muuttoliikkeen kattavan hallintajärjestelmän luomista, ja sitä on edesautettu asiasta vastaaville ministeriöille ja yksiköille annetulla merkittävällä taloudellisella, operatiivisella ja teknisellä tuella.

Komissio pyrki myös parantamaan Dublin III -asetuksen¹ yleistä täytäntöönpanoa ja erityisesti kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden siirtojen toimeenpanoa, joka on Dublin-järjestelmän moitteettoman toiminnan edellytys. Tämä oli Kreikalle erityinen haaste, johon vastaamiseen komissio kohdensi erityistä tukea. Komissio antoi vuonna 2016 useita suosituksia, joissa keskityttiin Kreikkaan tehtäviin Dublin-asetuksen mukaisiin siirtoihin.² Myöhemmin komissio laati yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa etenemissuunnitelman Dublin III -asetuksen mukaisten siirtojen täytäntöönpanon parantamiseksi, jäljempänä 'Dublinin etenemissuunnitelma', tarvittavaksi perustaksi, jonka avulla voidaan siirtyä sujuvasti turvapaikka-asioiden ja muuttoliikkeen hallinnasta annetun asetuksen³ nojalla perustettuun järjestelmään.

Tämän jatkuvan yhteistyön ja tuen sekä Kreikan viranomaisten viime vuosina toteuttamien huomattavien toimien ansiosta muuttoliikkeen hallinta Kreikassa on parantunut merkittävästi. Kreikka on perustanut toimivia turvapaikka- ja vastaanottojärjestelmiä ja toimintakehyksiä muuttoliikkeen hallinnan keskeisillä osa-alueilla. Kreikka on myös investoinut eri aloilla toteutettaviin uusiin aloitteisiin, kuten ilman huoltajaa olevien alaikäisten kattavaan tukijärjestelmään, menettelyjä tehostaviin turvapaikka-asioita ja vastaanottoa koskeviin tietojärjestelmiin sekä rajoilla suoritettavaan seulontaan. Ne ovat erityisen merkittäviä muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen täytäntöönpanon kannalta.

---

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 604/2013, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön johonkin jäsenvaltioon jättämän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämisperusteiden ja -menettelyjen vahvistamisesta (uudelleenlaadittu) (EUVL L 180, 29.6.2013, s. 31–59).

² Viimeisin niistä oli komission suositus (EU) 2016/2256, annettu 8 päivänä joulukuuta 2016, jäsenvaltioille Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 604/2013 nojalla Kreikkaan tehtävien siirtojen uudelleen aloittamisesta, C/2016/8525 (EUVL L 340, 15.12.2016, s. 60–71).

³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2024/1351, annettu 14 päivänä toukokuuta 2024, turvapaikka-asioiden ja muuttoliikkeen hallinnasta sekä asetusten (EU) 2021/1147 ja (EU) 2021/1060 muuttamisesta ja asetuksen (EU) N:o 604/2013 kumoamisesta (EUVL L, 2024/1351, 22.5.2024). Jäsenvaltiot hyväksyivät Dublinin etenemissuunnitelman maahanmuutto-, raja- ja turvapaikka-asioiden strategisen komitean (SCIFA) kokouksessa 29. marraskuuta 2022. Dublinin etenemissuunnitelman hyväksymisen jälkeen kaikki jäsenvaltiot ovat käynnistäneet useita aloitteita, joilla pyritään tehostamaan kansallisten Dublin-yksiköiden toimintaa ja parantamaan nykyisiä menettelyjä. Komissio keräsi kaikki Dublinin etenemissuunnitelman täytäntöönpanon yhteydessä kehittyneet uudet hyvät käytännöt ja esitteli ne 23. marraskuuta 2023 julkaistussa komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa *The Dublin Roadmap in Action – Enhancing the effectiveness of the Dublin III Regulation: identifying good practices in the Member States* (SWD(2023) 390 final).

Kreikkaan pääasiassa Lesboksen, Chioksen, Kosin, Léroksen ja Sámoksen saarten sekä Évrosin alueen maarajan kautta tapahtuvien laittomien maahantulojen määrä on pysynyt kahden viime vuoden aikana jatkuvasti suurena.⁴ Samalla Kreikka on edelleen yksi tärkeimmistä kauttakulkumaista⁵, ja kansainvälistä suojelua hakevat ja saavat henkilöt liikkuvat luvatta Manner-Kreikasta muihin EU:n jäsenvaltioihin ja hakevat siellä suojelua uudelleen.

Tässä tiedonannossa esitetään ajantasainen yleiskatsaus Manner-Kreikan turvapaikka- ja vastaanottojärjestelmien nykytilasta. Tiedonannossa keskitytään tilanteeseen Manner-Kreikassa, jossa Dublin-asetuksen mukaiset siirrot otetaan vastaan. Siinä syvennyttään erityisesti Kreikkaan palaavien tai muista EU:n jäsenvaltioista siirrettävien muuttajien tilanteeseen ja heidän saatavillaan oleviin palveluihin katsomatta siihen, ovatko he Dublin-asetuksen nojalla kansainvälistä suojelua hakevia vai kansainvälistä suojelua saavia henkilöitä. Tiedonannon päätavoitteena on tarjota ajantasaista tietoa EU:n jäsenvaltioiden viranomaisille ja auttaa siten varmistamaan, että tällaisia asioita käsittelevillä henkilöillä on käytettävissään tarvittavat tiedot sujuvan täytäntöönpanon helpottamiseksi. Tämä on tärkeää sen varmistamiseksi, että EU:n yleinen muuttoliikkeen hallintajärjestelmä toimii tehokkaasti jäsenvaltioiden välisen tiiviin yhteistyön pohjalta.

2. Kreikalle annettu operatiivinen ja taloudellinen tuki

Euroopan komissio, jäljempänä 'komissio', ja EU:n virastot tukevat jäsenvaltioita tarkoituksenmukaisten ja EU:n säännöstöä noudattavien **muuttoliikkeen hallintajärjestelmien** kehittämisessä ja täytäntöönpanossa.

Osana tätä kaikkialla EU:ssa tehtävää työtä komissio ja EU:n virastot tarjoavat merkittävää taloudellista, operatiivista ja teknistä tukea, jolla autetaan Kreikan asiasta vastaavia ministeriöitä ja yksiköitä muuttoliikkeen hallinnassa. Tämä on johtanut tiiviiseen yhteistyöhön asianomaisten Kreikan viranomaisten kanssa ja Kreikan tilannetta koskevien tietojen jakamiseen.

Syyskuussa 2020, kun muuttoliike- ja turvapaikkasopimus ja siihen liittyvät ehdotukset esitettiin ja Lesboksen saarella Kreikassa sijaitseva Morian vastaanottokeskus oli tuhoutunut tulipalossa, komissio perusti erityisen **muuttoliikkeen hallintaa käsittelevän työryhmän**⁶, jäljempänä 'työryhmä', joka vastaa muuttoliikkeen hallinnan strategisiin, operatiivisiin, oikeudellisiin ja taloudellisiin kysymyksiin liittyvästä unionin työstä⁷. Työryhmän työ on perustunut operatiiviseen ja taloudelliseen tukeen, jota komissio ja EU:n virastot olivat jo antaneet muun muassa paikan päälle lähetetyn henkilöstön avulla

---

⁴ Frontexin tietojen mukaan noin 50 000 maahantuloa vuonna 2023 ja 60 000 maahantuloa vuonna 2024. Kuten muissakin jäsenvaltioissa, kolmansien maiden kansalaisten maahantulo väheni Kreikassa merkittävästi covid-pandemian aikana ja välittömästi sen jälkeen. Kesällä 2023 kolmansien maiden kansalaisten maahantulo lisääntyi voimakkaasti, ja maahantulojen määrä on edelleen suuri (joskin se vaihtelee).

⁵ Eurodac-osumat ja Dublin-tilastot antavat vain edelleen liikkumista koskevan likiarvon, koska ne eivät tällä hetkellä liity hakijoihin vaan ainoastaan hakemuksiin. Sellaisten Eurodac-osumien määrä, joissa lähtömaana on Kreikka, vaihteli vuosittain 75 000 osumasta 121 000 osumaan vuosina 2021–2024.

⁶ https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/migration-management/task-force-migration-management_en?prefLang=fi,

⁷ PV(2020) 2350 final, 23.9.2020. Työryhmä perustettiin innovatiiviseksi rakenteeksi Euroopan komission muuttoliike- ja sisäasioiden pääosastoon. Se soveltaa toiminnassaan matriisiorganisaation toimintatapaa hyödyntäen muuttoliike- ja sisäasioiden pääosaston asiaankuuluvissa yksiköissä (politiikka, toiminta, rahoitus) käytettävissä olevia vakiintuneita resursseja ja tekee tiivistä yhteistyötä kaikkien muiden asiaan liittyvien komission yksiköiden kanssa. Kun Venäjä aloitti hyökkäyssodan Ukrainaa vastaan helmikuussa 2022, tukitoimet laajennettiin koskemaan niitä jäsenvaltioita, joihin sota vaikuttaa eniten, kuten Puolaa, Tšekkiä, Slovakiaa, Unkaria ja Romaniaa, jotta ne voisivat vastata haasteisiin ja ottaa vastaan sotaa pakenevia ihmisiä.

Italiassa, Maltassa, Kyproksessa, Espanjassa ja Kreikassa vuoden 2015 muuttoliike- ja pakolaiskriisin jälkeen.

Työryhmän tukeen sisältyy koordinointi asiasta vastaavien kansallisten viranomaisten, kansainvälisten järjestöjen ja muiden asiaankuuluvien toimijoiden kanssa seuraavilla osa-alueilla:

- kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden, tilapäistä suojelua saavien henkilöiden ja laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten maahantulon hallinta ja rekisteröinti
- asianmukaisten vastaanottotilojen tarjoaminen
- ilman huoltajaa olevien alaikäisten ja muiden haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien suojelu
- tehokkaiden turvapaikka- ja palauttamismenettelyjen soveltaminen
- erilaisten vapaaehtoisia siirtoja koskevien järjestelmien täytäntöönpano
- Schengenin säännösten mukainen rajaturvallisuus
- kotouttamispolitiikkojen edistäminen ja sosiaalisten oikeuksien saatavuus.

EU:n sisäasioiden rahastoista on vuodesta 2015 lähtien myönnetty Kreikalle **taloudellista tukea** yhteensä hieman yli 5 miljardia euroa. Tämän tuen avulla Kreikka voi toteuttaa kunnianhimoista, vahvaa ja kokonaisvaltaista muuttoliikkeen hallintapolitiikkaa, ja sen suuruus vastaa Kreikan merkittävää vastuuta. Ohjelmakaudella 2014–2020 Kreikan käyttöön asetettiin turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastosta (AMIF), sisäisen turvallisuuden rahastosta (ulkorajojen ja viisumipolitiikan rahoitusväline sekä ISF-poliisiyhteistyö) ja hätätilanteen tukivälineestä yli 3,39 miljardia euroa muuttoliikkeen hallintaan ja rajaturvallisuuteen. Vuosien 2021–2027 monivuotisessa rahoituskehyksessä on tähän mennessä asetettu sisäasioiden rahastoista (AMIF, rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitustukiväline, ISF) käyttöön yli 1,66 miljardia euroa muuttoliikettä, rajaturvallisuutta ja sisäistä turvallisuutta koskevien nykyisten ja tulevien painopisteiden täytäntöönpanon tukemiseksi. Kreikka on myös käyttänyt koheesiomäärärahoistaan noin 681 miljoonaa euroa (lähes 3 %) vastatakseen muuttoliikkeen hallinnan tarpeisiin ja pyytänyt saada nostaa vielä 2 prosenttia edellä mainituista varoista.

Suuri osa EU:n sisäasioiden rahastoista käytetään vastaanottokapasiteetin, maahanmuuttajien elinolojen ja turvallisuuden parantamiseen Kreikassa. Tähän sisältyy esimerkiksi kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden sairaanhoidon kehittäminen, turvapaikkamenettelyjen yksinkertaistaminen, kansainvälistä suojelua hakevien ja sitä saavien henkilöiden siirtäminen jäsenvaltioihin ja Euroopan vapaakauppaliiton (EFTA) jäsenmaihin⁸ sekä sellaisten henkilöiden palautusten lisääminen, joilla ei ole oikeutta oleskella EU:ssa.

Työryhmän työn avulla pystyttiin tehostamaan komission ja EU:n virastojen Kreikalle vuodesta 2015 lähtien antamaa **operatiivista tukea**. Komissio on lähettänyt Kreikkaan henkilöstöä, joka tekee tiivistä yhteistyötä kansallisten viranomaisten, EU:n virastojen, kansainvälisten järjestöjen ja kansalaisyhteiskunnan kanssa sen varmistamiseksi, että muuttoliikettä hallitaan tehokkaasti. Kahden viime vuoden aikana ryhmässä on ollut noin yhdeksän jäsentä (EU:n virkamiehiä ja jäsenvaltioiden lähettämiä kansallisia asiantuntijoita). Kreikkaan lähetetty ryhmä tekee yhteistyötä kaikkien asiaankuuluvien ministeriöiden, kuten muuttoliike- ja turvapaikkaministeriön, työ- ja sosiaaliministeriön, sosiaalisen yhteenkuuluvuuden ja perheasiain ministeriön, kansalaisten suojelun ministeriön, merenkulusta ja saaria koskevasta politiikasta vastaavan ministeriön, opetusministeriön, terveysministeriön ja puolustusministeriön, sekä kansalaisjärjestöjen, kansainvälisten järjestöjen, paikallis- ja alueviranomaisten ja vastaanottokeskusten asukasyhteisöjen kanssa.

---

⁸ Islanti, Liechtenstein, Norja ja Sveitsi.

EU:n virastot ovat toimittaneet merkittävän osan EU:n Kreikalle antamasta operatiivisesta tuesta toimeksiantonsa ja EU:n säännösten mukaisesti sekä EU:n perusoikeuskirjaa kaikilta osin noudattaen.

EUAA tarjoaa edelleen operatiivista tukea ja teknistä apua Kreikalle viimeisimmän toimintasuunnitelman⁹ (2025) kautta. Toimintasuunnitelmalla pyritään parantamaan turvapaikka-asioita, vastaanottoa ja haavoittuvassa asemassa olevia henkilöitä koskevia kansallisia valmiuksia lähettämällä noin 450 asiantuntijaa ja 100 tulkkia. Lisäksi Kreikan viranomaiset toteuttavat parhailaan useita kansallisen vastaanottojärjestelmän tulevaisuuden suunnitteluun liittyviä strategisia toimia muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen mukaisten vaatimusten täytäntöönpanemiseksi. EUAA:n operatiivisen avun asteittaista supistamista ja sujuvaa siirtämistä Kreikan viranomaisille pidetään välttämättömänä kestävyuden edistämiseksi, ja se liittyy tiiviisti viranomaisten käynnissä oleviin toimiin lisähenkilöstön palkkaamiseksi ja niiden omien institutionaalisten valmiuksien parantamiseksi.

Frontex on tehnyt jo kauan yhteistyötä Kreikan kanssa, ja se on lähettänyt Kreikan tueksi noin 460 vierailevaa virkamiestä, jotka suorittavat rajavalvontaa ja avustavat saapuvien maahanmuuttajien tunnistamisessa ja rekisteröinnissä sekä kuulemisissa, seulonnassa ja teknisten välineiden käytössä. Frontex ja Kreikka tekevät myös muun muassa koulutusta ja valmiuksien kehittämistä koskevaa yhteistyötä.

Europol antaa edelleen vastuualueensa ja toimeksiantonsa mukaisesti operatiivista apua muuttovirtojen hallintaan erityisesti Kreikan lainvalvontaviranomaisille – Kreikan poliisille ja Kreikan rannikkovartiostolle. Europol helpottaa ja tukee jäsenvaltioiden rajatylittäviä tutkintatoimia, joilla pyritään hajottamaan järjestäytyneeseen maahanmuuttajien salakuljetukseen, ihmiskauppaan, asiakirjapetoksiin sekä muuhun vakavaan ja järjestäytyneeseen rikollisuuteen ja terrorismiin osallistuvat rikollisverkot.

Perusoikeusviraston (FRA) toimeksiantoon kuuluu perusoikeuksiin liittyvän avun ja asiantuntemuksen tarjoaminen Euroopan unionin toimielimille, elimille ja virastoille sekä jäsenvaltioille, ja tässä yhteydessä se osallistuu monenlaisiin toimiin, kuten seuranta- ja neuvontatehtäviin. Perusoikeusvirasto vierailee säännöllisesti vastaanotto- ja tunnistuskeskuksissa havaitakseen perusoikeuksissa ilmenevät puutteet ja mahdolliset perusoikeuksien rikkomisen riskit, kerätäkseen ja levittääkseen hyviä käytäntöjä sekä jakaakseen perusoikeuksia koskevaa asiantuntemusta.¹⁰

Kansainväliset järjestöt ja kansalaisjärjestöt tarjoavat tukea koko Kreikan alueella. Monet kansalaisjärjestöt toimivat edelleen aktiivisesti kaikilla muuttoliikkeen osa-alueilla haastavasta ympäristöstä huolimatta.¹¹ Ne tekevät usein tiivistä yhteistyötä Kreikan viranomaisten kanssa muun muassa tulkkauksen, oikeusavun, terveydenhuollon saatavuuden, käteisavun, epävirallisen koulutuksen sekä ilman huoltajaa olevien alaikäisten ja lapsiperheiden tukemisen aloilla.

Kreikkaa on tuettu myös kahdenvälisillä järjestelyillä muiden EU:n ja Euroopan talousalueen (ETA)¹² jäsenvaltioiden kanssa, jotka ovat rahoittaneet erityisiä hankkeita¹³ ja lähettäneet erityisesti ilman huoltajaa olevien alaikäisten suojeluun erikoistunutta henkilöstöä. EU ja assosioituneet valtiot ovat

⁹ https://euaa.europa.eu/sites/default/files/EUAA_Operational_Plan_to_Greece_2025.pdf.

¹⁰ Perusoikeusvirasto julkaisi heinäkuussa 2024 raportin, johon oli kerätty esimerkkejä maahanmuuttajien ja pakolaisten oikeuksien väitetyistä loukkauksista vuosina 2020–2024 ja jossa esitettiin toimia rajoilla tapahtuvaa huonoa kohtelua koskevien tutkimusten edistämiseksi. Raportti on saatavilla osoitteessa <https://fra.europa.eu/en/publication/2024/guidance-investigating-alleged-ill-treatment-borders>.

¹¹ Oikeusvaltiokertomus 2024, Kreikkaa koskeva luku, s. 31–33.

¹² ETAan kuuluvat EU:n 27 jäsenvaltiota, Islanti, Liechtenstein ja Norja.

¹³ <https://eeagrants.org/countries/greece>.

myös tukeneet Kreikkaa vapaaehtoisilla siiroilla, ensin vuosina 2020–2023 voimassa olleella vapaaehtoisia siirtoja koskevalla järjestelmällä, jossa siirrettiin yli 5 000 henkilöä Kreikasta, ja nykyisin kesäkuussa 2022 annettuun poliittiseen julkilausumaan perustuvalla vapaaehtoisella yhteisvastuumekanismilla, jolla oli mahdollistettu yli 2 100 siirtoa Kreikasta helmikuun 2025 puoliväliin mennessä.

3. Vastaanotto-olosuhteet Manner-Kreikassa

3.1 Vastaanottojärjestelmä

Muuttoliike- ja turvapaikkaministeriö on komission tuella toteuttanut merkittäviä valmiuksien kehittämistoimia vastaanottojärjestelmän parantamiseksi, vastaanottokeskusten perustamiseksi ja niiden hallinnoimiseksi kestäväällä tavalla sekä muuttoliikkeen hallinnasta vastaavien keskeisten viranomaisyksiköiden saattamiseksi toimintavalmiiksi. Kreikan turvapaikanhakijoiden vastaanottojärjestelmällä on kuitenkin myös ollut asuinolosuhteita koskevia ongelmia ja systeemisiä haasteita, jotka johtuvat erityisesti laittomien maahantulojen suuresta määrästä kymmenen viime vuoden aikana. Määrät supistuivat covid-19-pandemian aikana (2020–2021) ja kasvoivat jälleen vuosina 2023 ja 2024.¹⁴

Viime vuosina **Kreikka on asteittain keskittänyt vastaanottokeskusten hallinnointia ja koordinoitua. Vastaanotosta ja henkilöllisyyden todentamisesta vastaava virasto (RIS)** on valtion elin, joka vastaa Kreikkaan saapuvien kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden ja sääntöjenvastaisesti maahan tulleiden vastaanotosta, tunnistamisesta ja rekisteröinnistä. Sen henkilöstöön kuuluu rekisteröintivirkailijoita, seurantavirkailijoita, sosiaalityöntekijöitä ja psykologeja, oikeudellisia neuvonantajia, turvallisuushenkilöstöä sekä hallintohenkilöstöä, ja sillä on ratkaiseva rooli muuttoliikkeeseen liittyvien prosessien käsittelyssä. Vastaanotosta ja henkilöllisyyden todentamisesta vastaavan viraston henkilöstö vastaa rekisteröitymiseen, tiedottamiseen, haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden tunnistamiseen, vastaanottokeskusten hallinnointiin ja kansainvälistä suojelua hakeviin henkilöihin liittyviin hallinnollisiin menettelyihin liittyvistä tehtävistä. Vastaanotosta ja henkilöllisyyden todentamisesta vastaavan viraston ulkoiset kumppanit tarjoavat turvallisuus-, kunnossapito- ja siivouspalveluja puitesopimusten nojalla, ja Kansainvälinen siirtolaisuusjärjestö (IOM) tarjoaa lääketieteellisiä ja psykososiaalisia palveluja Hippokrates-hankkeessa (ks. jäljempänä). Vastaanotosta ja henkilöllisyyden todentamisesta vastaavaa virastoa tukevat EUAA:n lähettämät asiantuntijat, jotka työskentelevät vastaanottokeskuksissa erikoistuneena henkilöstönä ja antavat strategista tukea päätoimipaikassa.

Viime vuosina on otettu käyttöön useita vastaanottoon liittyviä **toimintakehyksiä ja välineitä** vastaanottotilojen hallinnoinnin ja toiminnan parantamiseksi. Tämä on tapahtunut muun muassa EUAA:n rahoitusosuuksien ja tuen avulla. Tällaisia kehyksiä ja välineitä ovat muun muassa vastaanottokeskusten hallinnointi, asianhallinta, viestintä ja tiedottaminen, logistiikka, vastaanotto-olosuhteiden itsearviointi, rekisteröintimenettelyt sekä ilman huoltajaa olevien alaikäisten ja haavoittuvassa asemassa olevien hakijoiden suojelua koskevat erityiset kehykset.

Kymmenen viime vuoden aikana Kreikan muuttoliike- ja turvapaikkaministeriö on pystynyt **virtaviivaistamaan vastaanottojärjestelmää ja vähentämään toiminnassa olevien**

---

¹⁴ Kansallisten tietojen mukaan vuonna 2024 Kreikkaan saapui 54 888 henkilöä maitse ja meritse (lukuun ottamatta Kreetaa), mikä on 23 prosenttia enemmän kuin vuonna 2023.

vastaanottotilojen määrää päättämällä, mitä mantereen vastaanottotiloista olisi parannettava ja mitkä olisi suljettava. Tässä yhteydessä ministeriö on keskittynyt sulkemaan tiloja, jotka olivat joko liian pieniä, kustannustehottomia tai syrjäisiä, ja säilyttämään tilat, jotka tarjosivat paremmat vastaanottoolosuhteet ja helpottivat palvelujen saatavuutta. Tammikuussa 2025 toiminnassa oli 22 vastaanottokeskusta¹⁵ (joista kymmenen sijaitsee Etelä-Kreikassa ja 12 Pohjois-Kreikassa). Lisäksi kolme vastaanottokeskusta¹⁶ on suunniteltu erityisesti ensimmäisen kerran maahan tulevia varten, ja niissä on palveluja turvapaikkahakemusten rekisteröintiä varten (niin kutsutut vastaanotto- ja tunnistuskeskukset). Mantereella sijaitsevien avointen vastaanottotilojen määrää pidetään riittävänä suhteessa Kreikkaan saapuvien maahantulijoiden määrään. Tammikuussa 2025 kaikkien 22:n mantereella sijaitsevan vastaanottokeskuksen kokonaiskapasiteetti oli 21 393 paikkaa, ja niiden käyttöaste oli 56 prosenttia, ja kolmen rekisteröinti- ja tunnistuskeskuksen kokonaiskapasiteetti oli 5 163 paikkaa ja käyttöaste 59 prosenttia.¹⁷ Edellä mainitut tilat ovat turvapaikanhakijoiden ensisijainen majoitusmuoto, lukuun ottamatta ilman huoltajaa oleville alaikäisille tarkoitettua erityismajoitusta. Muuttoliike- ja turvapaikka-asioiden ministeri ilmoitti 21. maaliskuuta 2025 kolmen keskuksen sulkemisesta, ja kaksi niistä (Elefsína ja Volós) sijaitsee Manner-Kreikassa.¹⁸

Vastaanottokeskukset ovat Kreikan viranomaisten hallinnoimia ja kansainvälisten järjestöjen, EU:n virastojen ja kansalaisjärjestöjen tukemia avoimia tiloja. Kaikissa vastaanottotiloissa tarjotaan perusmajoitus, johon voidaan majoittaa ihmisiä sekä kesäisin että talvisin. **Telttoja ei enää käytettä majoittamiseen**, ja pressuhalleja on tällä hetkellä käytössä vain Kórinthosin, Katsikasin ja Filippiádan vastaanottokeskuksissa. Infrastruktuurin taso ja kunto voivat vaihdella eri vastaanottotiloissa, ja joissakin tapauksissa käytettävissä oleva kapasiteetti on pienempi vahinkojen tai puutteellisen kunnossapidon vuoksi tai koska varaosia ei saada.

Nykyisessä kehityksessä määrätään, että **kaikissa mantereen vastaanottotiloissa** on tarjottava tiettyjä keskeisiä palveluja: **majoitusta ja suojaa, ruokaa ja välttämättömyystarvikkeita, mukaan lukien käteisapu, terveystukea, tiedotusta ja oikeusapua**. Vastaanotto- ja tunnistuskeskuksissa tehdään lääkirintarkastuksia ja haavoittuvuusarviointeja. Näiden palvelujen laatu ja saatavuus saattavat vaihdella tilojen tyyppin, sijainnin ja käytettävissä olevan rahoituksen mukaan, mutta vastaanottoolosuhteet pidetään tyydyttävällä tasolla. Muuttoliike- ja turvapaikkaministeriö on hallinnoinut hakijoille annettavaa käteisapua lokakuusta 2021 lähtien, ja siinä on tällä hetkellä viivästyksiä.

Vastaanotosta ja henkilöllisyyden todentamisesta vastaavan viraston hoitamat siivous-, huolto- ja turvallisuuspalvelut ovat edistäneet suuresti vastaanottotilojen päivittäistä hallinnointia parantamalla vastaanottokeskusten elinolosuhteita ja tilojen turvallisuutta, mikä on luonut turvallisen ympäristön. Maahanmuutto- ja turvapaikkaministeriö on käyttänyt näiden palvelujen hallinnoinnissa puitesopimuksia, jotka mahdollistavat joustavuuden tarpeiden mukaan. Turvallisuutta on myös parannettu tarkastelemalla kunkin vastaanottokeskuksen erityisiä riskejä ja tukemalla valmiuksien kehittämistä hätätilanteiden ehkäisemiseksi ja hallitsemiseksi.

Yleisesti ottaen **Manner-Kreikan vastaanottokeskusten vastaanotto-olosuhteet ovat parantuneet huomattavasti vuoden 2015 jälkeen**, ja niitä voidaan yleisesti pitää tyydyttävänä tilojen, infrastruktuurin, laitteiden ja muun muassa EU:n rahoitustuella tarjottavien palvelujen osalta. Nämä vastaanottokeskukset ovat myös olleet ratkaisevassa asemassa saarten vastaanottokeskusten

¹⁵ <https://migration.gov.gr/en/ris/perifereiakes-monades/domes/>.

¹⁶ Malakása, Diavata ja Fylakio.

¹⁷ Tilastojen ja nimelliskapasiteetin välillä voi olla pieniä eroja, koska jotkin tilat eivät ole käytettävissä pääasiallisesti välttämättömien huolto- tai korjaustöiden vuoksi.

¹⁸ <https://migration.gov.gr/kleinoyntreis-domes-filoxenias-exoikonomoyntai-perissotera-apo-35-ekat-eyro/>.

ruuhkautumisen purkamisessa. Joitakin puutteita kuitenkin havaittiin, ja tärkeissä palveluissa, kuten tulkkauksen, kuljetusten, oikeusavun ja käteisavun tarjoamisessa, oli häiriöitä. Kansalaisjärjestöt ovat raportoineet näiden palvelujen keskeyttämisestä sekä muista rajoituksista, jotka liittyvät pääasiassa joidenkin vastaanottokeskusten syrjäiseen sijaintiin ja siitä johtuviin vaikeuksiin yhteiskuntaan integroitumisessa. Kreikan viranomaiset ilmoittivat vuoden 2024 lopulla toteuttavansa keskushallinnon tasolla toimenpiteitä näiden puutteiden korjaamiseksi allekirjoittamalla uusia sopimuksia ja järjestelyjä. Tässä yhteydessä on tärkeää huomata, että havaitut puutteet eivät ole Dublin III -asetuksen 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja puutteita eli vakavuusasteeltaan erityisen suuria puutteita, jotka aiheuttavat äärimmäisen aineellisen puutteen, jossa hakija ei kykene täyttämään edes kaikkein perustavanlaatuisimpia tarpeitaan.¹⁹ Komissio jatkaa tiivistä yhteistyötä Kreikan viranomaisten kanssa varmistaakseen, että tarvittavat palvelut säilyvät myös EU:n rahoittamien hankkeiden päättymisen jälkeen. Yksi esimerkki tästä on hanke, jolla tuetaan Kreikan viranomaisia turvapaikanhakijoiden ja haavoittuvassa asemassa olevien maahanmuuttajien kansallisen vastaanottojärjestelmän hallinnoinnissa. Tällä hankkeella, jonka budjetti oli yli 191 miljoonaa euroa, varmistettiin, että keskeiset palvelut, mukaan lukien polttoaineen tai muita kuin elintarvikkeita sisältävien pakettien kaltaisten perustarvikkeiden hankinta, toimitettiin ajoissa ja joustavasti kysynnän mukaan, ja Manner-Kreikan vastaanottotilojen hallinnointiin liittyvät palvelut on siirretty Kreikan AMIF-rahaston kansallisen ohjelman alaisuuteen, jotta varmistetaan toimien kestävyys.

Kreikan majoitustiloissa käytettäviä tietojärjestelmiä säännellään nykyisellä kansallisella kehyksellä. Jotkin toimijat ovat kuitenkin ilmaisseet huolensa näiden tietojärjestelmien vaikutuksista tietosuojaan ja perusoikeuksiin. Kreikan tietosuojaviranomainen (DPA) on määrännyt maahanmuutto- ja turvapaikkaministeriölle sakon HYPERION- ja CENTAUR-järjestelmien asentamisesta turvapaikanhakijoiden vastaanotto- ja majoitustiloihin. Muuttoliike- ja turvapaikkaministeriö on seurannut tietojärjestelmien tietosuoja koskevaa vaikutustenarviointia ja perusoikeusvaikutusten arviointia ja julkaissut ne verkkosivustollaan²⁰.

EU:n sisäasioiden rahastoista vuosina 2021–2027 rahoitettavien toimien²¹ edellytyksenä on horisontaalisten mahdollistavien edellytysten täyttyminen. Yksi niistä liittyy mekanismeihin, joilla varmistetaan Euroopan unionin perusoikeuskirjan noudattaminen sisäasioiden rahastoista tuettujen ohjelmien täytäntöönpanossa. Jäsenvaltioiden on osoitettava horisontaalisten mahdollistavien edellytysten täyttyminen kansallisten ohjelmien hyväksymisajankohtana ja niiden täytäntöönpanon

---

¹⁹ Tämä vakavuusaste saavutetaan, kun jäsenvaltion viranomaisten välinpitämättömyydestä seuraa, että julkisesta avusta täysin riippuvainen henkilö on tahdostaan ja tekemistään valinnoista riippumatta äärimmäisessä aineellisessa puutteessa, jossa hän ei kykene täyttämään edes kaikkein perustavanlaatuisimpia tarpeitaan, kuten ravintoon, puhtauteen ja asumiseen liittyviä tarpeita, ja joka vahingoittaa hänen fyysistä tai henkistä terveyttään tai saattaa hänet ihmisarvon vastaiseen alennustilaan. Tämä vakavuusaste ei näin ollen voi käsittää tilanteita, joille tosin on luonteenomaista asianomaisen henkilön elinolojen suuri epävarmuus tai voimakas huonontuminen, mutta ne eivät merkitse äärimmäistä aineellista puutetta, joka asettaa tämän henkilön niin vakavaan tilanteeseen, että se voidaan rinnastaa epäinhimilliseen tai halventavaan kohteluun. (Ks. tältä osin unionin tuomioistuimen tuomio 19.3.2019, Jawo, C-163/17, ECLI:EU:C:2019:218, 91–93 kohta, unionin tuomioistuimen määräys 13.11.2019, Hamed ja Omar, C-540/17 ja C-541/17, ei julkaistu, ECLI:EU:C:2019:964, 39 kohta, sekä unionin tuomioistuimen tuomio 19.12.2024, Tudmur, yhdistetyt asiat C-185/24 ja C-189/24, ECLI:EU:C:2024:1036, 37 kohta.)

²⁰ <https://migration.gov.gr/privacy-policy/>.

²¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1147, annettu 7 päivänä heinäkuuta 2021, turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston perustamisesta, PE/56/2021/INIT (EUVL L 251, 15.7.2021, s. 1–47), Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1148, annettu 7 päivänä heinäkuuta 2021, rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitustukivälineen perustamisesta osaksi yhdenmisen rajaturvallisuuden rahastoa, PE/57/2021/INIT (EUVL L 251, 15.7.2021, s. 48–93) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1149, annettu 7 päivänä heinäkuuta 2021, sisäisen turvallisuuden rahaston perustamisesta, PE/58/2021/INIT (EUVL L 251, 15.7.2021, s. 94–131).

aikana. Jos perusoikeuskirjaa koskeva horisontaalinen mahdollistava edellytys ei enää täyty asianomaisen erityistavoitteen tasolla, komissio ei korvaa kyseisiä menoja. Ohjelmakauden alussa katsottiin, että Kreikka täytti tämän vaatimuksen, mikä mahdollisti EU:n rahoituksen maksamisen.

Tiivistäen voidaan todeta, että näiden vaatimusten täyttämiseksi Kreikka on perustanut kolmiportaisen järjestelmän, joka perustuu

- sisäisen valvonnan menettelyihin, joiden tehtävänä on tutkia Kreikan poliisin tai Kreikan rannikkovartioston operaatioihin liittyviä rikoksia ja nostaa niistä syytteitä
- riippumattomien viranomaisten, kuten Kreikan oikeusasiamiehen ja kansallisen avoimuusviranomaisen, suorittamiin tutkintatoimiin
- virallisten syyttäjien mahdollisuuden tutkia väitteitä asiaa koskevan kantelun tai lehtiartikkelien, kansainvälisten järjestöjen ja kansalaisjärjestöjen raporttien perusteella.

3.2 Terveysthuolto

Komissio tukee Kreikan maahanmuutto- ja turvapaikkaministeriötä ja terveysministeriötä, jotta ne voivat tarjota kansainvälistä suojelua hakeville ja saaville henkilöille Kreikassa sairaanhoitoa, mielenterveystukea ja psykososiaalista tukea. Terveyspalveluja tarjotaan sekä vastaanottotiloissa että muissa tiloissa (kansalaisjärjestöjen tai julkisten sairaaloiden ylläpitämät klinikat).

Heinäkuusta 2024 lähtien sairaanhoitoa on tuettu **Hippokrates-hankkeesta**²² lähettämällä lääkintäryhmiä kaikkiin Manner-Kreikassa sijaitseviin avoimiin majoituskeskuksiin. Hankkeen tavoitteena on lisätä joustavia terveydenhuoltopalveluja kokonaisvaltaisesti erityisesti aiempien tehostomuuksien vuoksi, jotka liittyivät ensisijaisesti siihen, että lääkintähenkilöstöä oli haasteellista tunnistaa ja palkata tilanteessa, jossa tällaisesta henkilöstöstä oli yleisesti pulaa. Hankkeella puututaan myös nykyisiin puutteisiin erityisesti riittäväillä ja oikea-aikaisilla haavoittuvuusarvioinneilla (haavoittuvassa asemassa olevien hakijoiden tunnistaminen), ohjaamalla hakijoita erikoistuneeseen hoitoon sekä keskittymällä enemmän sekä vastaanottokeskusten asukkaiden että henkilöstön mielenterveyspalveluihin.

Hippokrates-hanketta hallinnoi Kreikan maahanmuutto- ja turvapaikkaministeriö, ja sen toteuttavat IOM ja eräs terveydenhuoltoa tarjoava kolmas osapuoli. Keskeisiä sopimuksen nojalla hoidettavia velvollisuuksia ovat perusterveydenhuoltopalvelut, haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden henkilöllisyyden todentaminen heidän saavuttuaan ja koko turvapaikkamenettelyn ajan, ulkopuolisten terveydenhuollon tarjoajien tarvitsemien kuljetusten helpottaminen, lastenhuoneilla varustettujen siirrettävien klinikoiden, laboratorioiden, röntgenlaitteiden ja vastaanottoalueiden toiminta, mukaan lukien radiologit, laboratorioteknikot ja kuljettajat, sekä lääkinnällisten laitteiden toimittaminen.

Ohjelmassa on tarkoitus rekrytoida 554 koko- ja osa-aikaista lääketieteellistä asiantuntijaa eri alueille (106 Egeanmeren saarille, 182 Pohjois-Kreikkaan ja 147 Etelä-Kreikkaan). Asiantuntijat ovat muun muassa yleislääkäreitä, patologeja, gynekologeja, lastenlääkäreitä, psykiatreja, radiologeja, kättilöitä, sairaanhoitajia, laboratorioteknikkoja, sosiaalityöntekijöitä ja psykologeja. Henkilöstön lähettäminen aloitettiin vuonna 2024, ja sitä toteutetaan parhaillaan.

---

²² <https://greece.iom.int/ippokratis-i-provision-medical-and-psychosocial-services-residents-accommodation-facilities-under-responsibility-reception-and-identification-service>.

Kansainvälistä suojelua saavat henkilöt voivat käyttää terveydenhuoltopalveluja maksutta samalla tavoin kuin Kreikan kansalaiset. Osalla heistä on ollut hallinnollisista esteistä johtuvia haasteita, jotka liittyvät sosiaaliturvatunnuksen (AMKA) ensimmäiseen myöntämiseen tai muuntamiseen kansainvälistä suojelua saavan henkilön aseman myöntämisen jälkeen tai menettelyjä ja tarvittavia tositteita koskevan tiedon puutteeseen. Nämä haasteet on tuotu maahanmuutto- ja turvapaikkaministeriön perustaman kotouttamista käsittelevän työryhmän tietoon (ks. myös 5 jakso).

3.3 Haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden suojelu

Viime vuosina on pyritty voimakkaasti parantamaan **haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden** oloja.

Muuttoliike- ja turvapaikkaministeriö on vuodesta 2023 lähtien ottanut vastuulleen suojelupalvelut, joita IOM tarjosi aiemmin tammikuusta 2021 joulukuuhun 2023. Tavoitteena on tarjota kaikissa Manner-Kreikan vastaanottokeskuksissa suojelutoimia, mielenterveyspalveluja, psykologista tukea ja mahdollisuuksia taitojen kehittämiseen. IOM:n toteuttamalla ja EU:n rahoittamalla **hankkeella suojelukäytäntöjen yhdenmukaistamiseksi Kreikassa (HARP)**²³ on parannettu Kreikan vastaanottojärjestelmässä oleville hakijoille annettavan humanitaarisen avun ja suojelun laatua keskittyen erityisesti haavoittuvassa asemassa oleviin henkilöihin.

3.4 Ilman huoltajaa olevat alaikäiset

Kreikassa on edistytty merkittävästi ilman huoltajaa olevien alaikäisten suojelussa erityisesti vuoden 2020 jälkeen, jolloin maahanmuutto- ja turvapaikkaministeriöön perustettiin **ilman huoltajaa olevien alaikäisten suojelua käsittelevä erityissihteeristö (SSUAM)**²⁴. SSUAM on onnistunut luomaan ilman huoltajaa olevien alaikäisten asianmukaista tunnistamista, vastaanottoa ja suojelua tukevan ekosysteemin. SSUAM korvattiin vuonna 2023 haavoittuvassa asemassa olevista henkilöistä ja institutionaalisesta suojelusta vastaavalla pääsihteeristöllä (SGVP), jonka vastuualueeseen kuuluu myös ilman huoltajaa olevien alaikäisten suojelu.

Ilman huoltajaa olevat alaikäiset majoitetaan Kreikassa erityisiin tiloihin, joissa he saavat erityistä huolenpitoa. Nämä tilat ovat erillään Manner-Kreikan yleisistä vastaanottotiloista, lukuun ottamatta Malakásan ja Fylaktion vastaanotto- ja tunnistuskeskuksia, joissa on erityisiä **ilman huoltajaa oleville alaikäisille tarkoitettuja turvallisia vyöhykkeitä**. Diavatan vastaanottokeskukseen on tarkoitus perustaa maaliskuuhun 2025 mennessä turvallinen alue, jossa on ympärivuorokautisesti läsnä lastensuojelun toimija.

AMIF-rahastosta vuodesta 2017 lähtien rahoitettuja pitkäaikaismajoituspaikkoja (turvakodeissa ja tuetun itsenäisen asumisen asunnoissa) on 1 775. Vuonna 2020 alettiin 16–17-vuotiaille ilman huoltajaa oleville alaikäisille tarjota **tuetun itsenäisen asumisen** asuntoja. Kreikan viranomaiset toimittavat tilastoja ilman huoltajaa olevien alaikäisten lukumäärästä ja heidän majoituksestaan kuukausittain.²⁵

Joulukuusta 2020 lähtien poliisi ei enää saa ottaa ilman huoltajaa olevia alaikäisiä, joilla ei ole turvallista majoitusta tai joiden majoituspaikka ei ole tiedossa, säilöön turvaamistarkoituksessa. SGVP on

²³ Tätä hanketta tuetaan vuosien 2021–2027 turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastosta.

²⁴ <https://migration.gov.gr/en/grammateies/eidiki-grammateia-prostasias-asynodeyton-anilikon/>.

²⁵ https://migration.gov.gr/wp-content/uploads/2025/01/SGVP_Statistics-January_EN.pdf.

perustanut **kansallisen hätäapumekanismin (NERM)**, jolla tunnustetaan epävarmoissa tilanteissa elävät ilman huoltajaa olevat alaikäiset. Mekanismi sisältää ympärivuorokautisen vihjepuhelimen, Attikassa ja Thessalonikissa toimivat **liikkuvat lastensuojeluyksiköt** sekä erityisen ilman huoltajaa olevien alaikäisten hätämaajoituksen heidän odottaessaan siirtoa pitkäaikaismaajoitukseen.

Ilman huoltajaa olevien alaikäisten iän arvioinnit tekee maahanmuutto- ja turvapaikkaministeriön vastaanotosta ja henkilöllisyyden todentamisesta vastaava virasto. Iän arviointia koskevassa ministeriöiden yhteisessä päätöksessä²⁶ säädetään kolmivaiheisesta menettelystä (fyysinen arviointi, psykososiaalinen arviointi ja lääkärintarkastus). Ikä arvioidaan vain epäselvissä tapauksissa, ja epäselvät tilanteet tulkitaan alaikäisen hyväksi, kunnes arviointi on saatu päätökseen.

Toinen tärkeä uudistus on pysyvän **edunvalvontajärjestelmän** perustaminen lailla 4960/2022. Avoimella tarjouspyyntömenettelyllä valittiin kaksi kansalaisjärjestöä (METAdrasi ja Praxis), jotka tarjoavat jopa 180 pätevää edunvalvojaa kaikkialla Kreikassa. Tammikuussa 2025 viralliset syyttäjät olivat nimittäneet 120 edunvalvojaa, ja heitä lähetetään eri puolille Kreikkaa. Kunkin edunvalvojan vastuulla voi olla enintään 15 ilman huoltajaa olevaa alaikäistä. Ministeriöiden yhteisillä päätöksillä vahvistetaan säännöt uuden edunvalvontaneuvoston toiminnasta, sen jäsenten nimittämisestä ja edunvalvojen työhön liittyvän valitusmekanismin perustamisesta. EUAA:n asiantuntijat tukevat SGVP:tä järjestelmän täytäntöönpanossa ja seurannassa tarvittavien toimintaohjeiden, vakio toimintamenetelmien ja koulutuksen kehittämisessä.

Kreikka on myös toteuttanut toimenpiteitä, joilla helpotetaan **ilman huoltajaa olleiden alaikäisten aikuistumista**. IOM toteuttaa yhteistyössä kumppanien kanssa vuoden 2027 loppuun asti HELIOS Junior -hanketta, joka rahoitetaan AMIF-rahastosta (19 miljoonaa euroa). Hankkeen tavoitteena on tukea kokonaisvaltaisesti noin 2 000:ta 18–21-vuotiasta ilman huoltajaa ollutta alaikäistä ja helpottaa heidän kotoutumistaan Kreikkaan.

3.5 Koulutus

Kreikan lainsäädännön mukaan²⁷ alaikäiset lapset on ilmoitettava julkisiin perus- ja keskiasteen oppilaitoksiin heidän oleskellessaan maassa. Alaikäisten lisäksi myös kansainvälistä suojelua hakevilla aikuisilla on mahdollisuus saada koulutusta, mikäli he eivät ole maastapoistamistoimenpiteen kohteena. Koulutuksen järjestää opetus-, uskonto- ja urheiluministeriö, ja asiaa koskevassa oikeudellisessa kehyksessä säädetään, että kaikissa vastaanottorakenteissa sekä kaupunkialueilla (paikallisissa kouluhallintoyksiköissä) on oltava pakolaisten koulutuksen paikallinen koordinoija, joka rekisteröi alaikäiset (myös ilman huoltajaa olevat alaikäiset) ja ilmoittaa heidät kouluihin. Koordinoijien päätehtävänä on tarjota tarvittavat välineet kotouttamisprosessin – joka olisi toteutettava Kreikan kansalaisten olosuhteita vastaavissa olosuhteissa – tukemiseksi ja helpottaa rekisteröintiä tapauksissa, joissa asiakirjojen toimittamisessa on vaikeuksia.

EU:n rahoittama ja Unicefin toteuttamassa **All Children in Education -hankkeessa (ACE)** tarjottiin epävirallista koulutusta maahanmuuttajalapsille kaikkialla Kreikassa. Ohjelmasta hyötyi vuosina 2021–2024 yli 25 000 pakolais- ja maahanmuuttajalasta, ja tämä auttoi lisäämään viralliseen koulutukseen ilmoittautuneiden lasten määrää. Hankkeen onnistumisen perusteella komissio ja Kreikan viranomaiset sopivat, että hanketta jatketaan ja että Kreikan viranomaiset hallinnoivat sitä ESR+:n puitteissa ja

²⁶ Ministeriöiden yhteinen päätös 9889/2020 (B'3390).

²⁷ Lain 4939/2022 55 ja 56 §.

varmistavat siten myönteisten tulosten pysyvyyden. Komissio on seurannut tilannetta Kreikan viranomaisten kanssa, ja nämä palvelut on määrä käynnistää uudelleen kesällä 2025.

4. Kansainvälisen suojelun myöntämismenettelyt

Kaksi turvapaikkamenettelyjen kannalta merkittävää viranomaista ovat Kreikan turvapaikkavirasto ja muutoksenhakuviranomainen. Turvapaikkavirasto on kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten käsittelystä ja niistä päättämisestä vastaava toimivaltainen viranomainen, jolla on eri puolilla maata sijaitsevia alueellisia turvapaikkatoimistoja ja -yksiköitä. Hakemus voidaan tutkia tavanomaisessa, nopeutetussa, tutkittavaksi ottamista koskevassa tai rajamenettelyssä.²⁸ Turvapaikkaviraston päätöksiin voi hakea muutosta muutoksenhakuviranomaiselta. Tällä tasolla muutoksenhakijat voivat saada maksutonta oikeusapua. Muutoksenhakuviranomainen koostuu 20 riippumattomasta muutoksenhakulautakunnasta.

Vuonna 2024 turvapaikkavirastossa oli kaikkiaan 856 työntekijää, mukaan lukien vakituinen ja väliaikainen henkilöstö, ja EUAA tukee turvapaikkavirastoa noin 135 lähetetyllä asiantuntijalla.²⁹ Manner-Kreikassa ja Egeanmeren saarilla on 13 alueellista turvapaikkatoimistoa ja 13 turvapaikkayksikköä. Ateenassa ja Thessalonikissa on kaksi erityistä haavoittuvassa asemassa oleviin henkilöihin keskittyvää toimistoa, jotka tarjoavat erityistukea koko turvapaikkamenettelyn ajan. Lisäksi virastolla on Dublin-menettelystä, hakemusten peruuttamisista ja palautuksista, koulutuksesta ja hallinnollisesta tuesta vastaavat osastot.³⁰

Turvapaikkahakemusten käsittelyä on tehostettu viime vuosina erityisesti siten, että turvapaikkavirasto on EUAA:n tuella vähentänyt vireillä olevien päätösten käsittelyruuhkaa lähetetyn lisähenkilöstön avulla.

Turvapaikkahakemusten määrä on kasvanut tasaisesti viimeisten neljän vuoden aikana noin 28 000 hakemuksesta vuonna 2020 yli 73 000:een vuonna 2024.³¹ Hakemusten määrä oli Kreikassa vuonna 2024 EU:n jäsenvaltioista väkilukuun suhteutettuna toiseksi suurin. Merkittävimpiä hakijoiden lähtömaita ovat Syyria ja Afganistan, Pakistan (2021–2022), Irak (2023) ja Egypti (2024).³² Hyväksymisaste suhteessa tehtyjen päätösten kokonaismäärään on kasvanut vuosien mittaan noin 45 prosentista vuonna 2021 noin 68 prosenttiin vuonna 2024.

Marraskuussa 2024 vireillä oli 26 275 kansainvälistä suojelua koskevaa hakemusta.³³ Joidenkin toimistojen erikoistumisella on pyritty vähentämään vireillä olevien asioiden käsittelyruuhkaa. Ruuhkaa vähennettiin myös syyskuusta 2023 lähtien toteutetulla pilottihankkeella, jossa luovuttiin tiettyjen sellaisten maiden kansalaisten puhuttelusta, joiden hyväksymisaste on korkea. Nämä maat ovat Afganistan, Syyria, Eritrea, Palestiina, Sudan ja Jemen.³⁴ Näissä tapauksissa turvapaikkahakemuksen keskimääräinen käsittelyaika on noin 45 päivää. Muiden jäsenvaltioiden tavoin Kreikan

---

²⁸ <https://ecre.org/aida-country-report-on-greece-2023-update/>, s. 29.

²⁹ Turvapaikkaviraston ja EUAA:n tietojen mukaan.

³⁰ <https://migration.gov.gr/en/gas/dioikisi/>.

³¹ <https://ecre.org/aida-country-report-on-greece-2023-update/>.

³² https://migration.gov.gr/wp-content/uploads/2024/12/Report_A_November-2024_International-Protection_Appendix-A_NEW.pdf.

³³ https://migration.gov.gr/wp-content/uploads/2024/12/Report_A_November-2024_International-Protection_Appendix-A_NEW.pdf, s. 10.

³⁴ Muuttoliike- ja turvapaikkaministeriön toimittamien tietojen mukaan. Pilottihanke perustuu lain 4939/2022 82 §:n 7 momenttiin, ja sitä sovelletaan Afganistanista, Syyriasta, Eritreasta, Palestiinasta, Sudanista ja Jemenistä tulevien hakijoiden hakemuksiin.

turvapaikkavirasto keskeytti joulukuussa 2024 Assadin hallinnon kaaduttua Syyriassa päätösten tekemisen Syyrian kansalaisten jättämistä kansainvälistä suojelua koskevista hakemuksista.

Manner-Kreikassa oleskelevien henkilöiden, jotka eivät ole käyneet läpi tunnistamismenettelyjä rajalla (saarilla tai Fylakiossa Évrosin alueella), odotetaan jättävän hakemuksensa Malakásan ja Diavatan vastaanotto- ja tunnistuskeskuksiin varaamalla ajan erityisen verkkoalustan kautta. Vastaanotosta ja henkilöllisyyden todentamisesta vastaava virasto vastaa EUAA:n tuella hakemusten rekisteröinnistä kyseisissä rekisteröintikeskuksissa. Verkkoalustan käyttöönotto on herättänyt huolta: koska alustalla ei tällä hetkellä ole mahdollisuutta todentaa henkilön henkilöllisyyttä, rekisteröitymistä alustalle ei viranomaisten näkemyksen mukaan tulisi pitää kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tekemisenä. Komissio on välittänyt nämä huolenaiheet maahanmuutto- ja turvapaikkaministeriölle³⁵ erityisesti aineellisten vastaanotto-olosuhteiden saatavuuden osalta.

Kreikka soveltaa EU:n ja Turkin julkilausuman ja ministeriöiden yhteisen päätöksen³⁶ mukaisesti turvallisen kolmannen maan käsitettä (ja tutkittavaksi ottamista koskevaa menettelyä) Turkin kautta Kreikkaan saapuneiden tiettyjen maiden kansalaisia³⁷ olevien hakijoiden jättämiin hakemuksiin. Kreikan viranomaiset aikovat muuttaa menettelyjään Euroopan unionin tuomioistuimen asiassa C-134/23 antaman, hakemusten tutkimatta jättämistä koskevaa menettelyä koskevan tuomion³⁸ ja Kreikan korkeimman hallinto-oikeuden presidentin 21. maaliskuuta 2025 antaman ilmoituksen³⁹ perusteella.

Kreikka perii maksun toisesta ja sitä seuraavista myöhemmistä hakemuksista. Komissio on korostanut maahanmuutto- ja turvapaikkaministeriölle, että tällaisesta maksusta olisi EU:n lainsäädännön mukaisesti luovuttava.

Komissio käy säännöllistä vuoropuhelua näistä kysymyksistä maahanmuutto- ja turvapaikkaministeriön sekä Turkin viranomaisten kanssa.

Muutoksenhakuviranomaisen tuottavuus on parantunut ajan mittaan.⁴⁰ EUAA saattoi vuoden 2022 lopussa päätökseen muutoksenhakuviranomaisen hyväksi toteuttamansa tukitoimen, jolla käsittelyruuhka saatiin hallittavalle tasolle. Manner-Kreikassa tehtiin 1. joulukuuta 2019 ja 30.

---

³⁵ AIDA:n Kreikkaa koskevassa maaraportissa esitetään yksityiskohtainen katsaus lainsäädännön ja käytäntöjen turvapaikkamenettelyihin ja kansainvälisen suojelun sisältöön liittyvään kehitykseen vuonna 2023 – <https://ecre.org/aida-country-report-on-greece-2023-update/>.

³⁶ Ministeriöiden yhteinen päätös 42799/2021.

³⁷ Kesäkuusta 2021 alkaen kaikkien Syyrian, Afganistanin, Somalian, Pakistanin ja Bangladeshin kansalaisten missä tahansa Kreikan alueella jättämien kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten käsittelyssä on sovellettu turvallisen kolmannen maan käsitettä ministeriöiden yhteisen päätöksen 42799/2021 nojalla, sellaisena kuin se on muutettuna ministeriöiden yhteisillä päätöksillä 485868/2021 ja 734214/2022.

³⁸ Unionin tuomioistuimen tuomio 4.10.2024, Elliniko Symvoulío gia tous Prosfyges ja Ypostirixi Prosfygon sto Aigaio, C-134/23.

³⁹ Kreikan korkeimman hallinto-oikeuden presidentti ilmoitti 21. maaliskuuta 2025, että tuomioistuin päätti täysistunnossaan 27. helmikuuta 2025 kumota 12. joulukuuta 2023 annetun ministeriöiden yhteisen päätöksen 538595 turvallisten kolmansien maiden kansallisen luettelon vahvistamisesta siltä osin kuin siinä mainitaan Turkki turvallisena kolmantena maana Syyriasta, Afganistanista, Pakistanista, Bangladeshista ja Somaliasta peräisin oleville kansainvälistä suojelua hakeville henkilöille (https://www.adjustice.gr/webcenter/portal/ste/pageste/epikairoita/anakoinwseis-proedrou?contentID=SNEWS-TEMPLATE1742568296785&_afrLoop=5703496456933569#!%40%40%3F_afrLoop%3D5703496456933569%26centerWidth%3D65%2525%26contentID%3DSNEWS-TEMPLATE1742568296785%26leftWidth%3D0%2525%26rightWidth%3D35%2525%26showFooter%3Dfalse%26showHeader%3Dtrue%26_adf.ctrl-state%3Dblf2qupbn_83).

⁴⁰ Muutoksenhakuviranomaisen alaisuudessa toimii 21 riippumatonta muutoksenlautakuntaa. Nämä kolmijäseniset lautakunnat koostuvat kolmesta virassa toimivasta hallintotuomioistuimen tuomarista. Kullakin lautakunnalla on vähintään yksi sihteeri, ja kullakin tuomarilla on yksi esittelijä. Esittelijät ja sihteerit ovat EUAA:n lähettämiä (4.11.2020 annettu asetus muutoksenhakuviranomaisen toiminnasta).

marraskuuta 2024 välisenä aikana 54 596 muutoksenhakemusta, joiden keskimääräinen käsittelyaika oli 91 päivää.

Valtio tarjoaa oikeusapua toisessa oikeusasteessa perustamallaan ja tukemallaan **oikeusapurekisterillä**, jossa on noin **110 asianajajaa**. Turvapaikkavirasto on tämän rinnalla kehittänyt järjestelmällistä tiedotusta, jota annetaan hakijoille menettelyn kaikissa vaiheissa.

5. Kansainvälistä suojelua saavien henkilöiden kotouttaminen

Kreikka hyväksyi helmikuussa 2022 **kansallisen kotouttamisstrategian**⁴¹, jossa tunnustetaan kotouttamiseen sovellettavan kokonaisvaltaisen lähestymistavan tarve. Useita hankkeita, joista monet ovat EU:n rahoittamia, toteutetaan parhaillaan, ja niillä tuetaan kolmansien maiden kansalaisten kotoutumista ja erityisesti työmarkkinoille pääsyä.

Kreikan merkittävin kotouttamishanke tähän mennessä on ollut **Helios-hanke**, jonka avulla 47 753:lle⁴² kansainvälistä suojelua saavalle henkilölle on järjestetty **perustiedot vastaanottavasta maasta antavia kursseja ja koulutusta** sekä **tuettu heidän työllistettävyyttään**. Hankkeella tarjottiin myös **majoitustukea** ja järjestettiin erilaista toimintaa, jonka avulla ihmiset voivat luoda yhteyden uuteen yhteisönsä ja osallistua siihen. **Vuokratuella** on tuettu aktiivisesti jopa 10 816:ta kotitaloutta siitä lähtien, kun se otettiin käyttöön 31. lokakuuta 2024. IOM on toteuttanut Helios-hankkeen⁴³ EU:n myöntämällä noin 60 miljoonan euron rahoituksella sekä useiden kansalaisjärjestöjen ja kuntien tuella⁴⁴. Hankkeen hallinnointi ja rahoitus siirtyi muuttoliike- ja turvapaikkaministeriölle 1. tammikuuta 2022.

Helios-hanke päättyi 30. marraskuuta 2024, ja se korvattiin tammikuusta 2025 alkaen **Helios+-hankkeella**, jota rahoitetaan Euroopan sosiaalirahastosta (ESR+), jotta varmistetaan näiden palvelujen pitkäaikainen jatkuminen. Kansainvälistä suojelua saaville henkilöille tarjottavat palvelut pysyvät ennallaan erityisesti vuokratukien, kielikoulutuksen ja kotoutumiskurssien osalta, mutta niissä **painotetaan nykyistä enemmän työllistettävyyttä**.

Helios+-hankkeen palveluita ovat muun muassa seuraavat:

- asumistuki: vahvistetaan itsenäistä asumista Kreikassa tarjoamalla majoitustukea majoituksen turvaamiseksi, vuokratuet mukaan luettuina
- työllistettävyyden tukeminen: tehostetaan ja helpotetaan Helios+-hankkeen kohderyhmän pääsyä työmarkkinoille uraneuvontaa, ammatillista koulutusta ja verkostoitumista paikallisten työnantajien kanssa koskevan yksilöllisen ja ryhmäohjauksen avulla
- sosiaalipalvelujen ja julkisten palvelujen saatavuus: helpotetaan mahdollisuutta käyttää itsenäisesti sosiaalisia ja julkisia palveluita ja seurataan Helios+-hankkeen kohderyhmän kotoutumisprosessia henkilökohtaisten ja ryhmissä järjestettävien tuki-istuntojen avulla

---

⁴¹ <https://migration.gov.gr/en/migration-policy/integration/politiki-entaxis-se-ethniko-epipedo/>. Strategiassa on neljä pääpilaria: turvapaikanhakijoiden valmisteleva kotouttaminen; kansainvälistä suojelua saavien henkilöiden yhteiskuntaan integroituminen; kaikenlaisen väkivallan, riiston ja hyväksikäytön ehkäiseminen ja tehokas suojelu niiltä sekä kotoutumisprosessin seuranta.

⁴² IOM:n tiedote, 31.10.2024 asti.

⁴³ <https://greece.iom.int/hellenic-integration-support-beneficiaries-international-protection-and-temporary-protection-helios>.

⁴⁴ Catholic Relief Services (CRS), Tanskan pakolaisneuvoston Kreikan osasto (DRC Greece), Kreikan pakolaisneuvosto (GCR), Solidarity Now, INTERSOS, Thessalonikin kunnallinen kehittämisvirasto (MDAT), Metadrasi, PLOIGOS, Livadeian kunnan yleishyödyllinen säätiö (KEΔΗΛ), TSoC – The smile of the Child.

- kielitaito ja viestintätaidot: tuetaan Helios+-hankkeen edunsaajien kykyä viestiä itsenäisesti paikallisessa yhteiskunnassa ja työpaikalla kreikan kielen kurssien avulla
- kotouttaminen: lisätään tietoisuutta ja vahvistetaan vastaanottavia yhteisöjä ja sidosryhmiä paikallisella ja alueellisella tasolla sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja kulttuurivaihtoa edistävillä toimilla.

Lisäksi Kreikka ja Saksa käynnistivät tammikuussa 2025 yhdessä siirtymää tukevan hankkeen, jolla tuetaan kansainvälistä suojelua saavia henkilöitä välittömästi, kun heidät on siirretty Saksasta Kreikkaan. Hankkeessa tarjotaan kansainvälistä suojelua saaville henkilöille majoitusta, ruokaa ja sosiaalineuvontaa sekä tukea tarvittavien asiakirjojen laatimiseen, jotta varmistetaan saumaton integroituminen Helios+-hankkeeseen. Hanketta tuetaan EU:n rahoituksella ja sen toteuttaa IOM.

Kreikan yhteiskuntaan integroitumisesta vastaavan yksikön valmiuksia on vahvistettu komission teknisen tuen välineellä⁴⁵ erityisesti kotouttamisen alalla toteutettavien uudistusten suunnittelun, kehittämisen ja täytäntöönpanon osalta. Lisäksi maahanmuutto- ja turvapaikkaministeriö suunnittelee **sosiaalisen osallisuuden verkkoalustaa**, jolla helpotetaan kolmansien maiden kansalaisten pääsyä Kreikan työmarkkinoille. Tämä täydentää muita aloitteita, joilla edistetään kansainvälistä suojelua saavien henkilöiden integroitumista työmarkkinoille.

Vastaavasti elpymis- ja palautumistukivälineestä⁴⁶ tuetulla hankkeella, jota on toteutettu vuoden 2022 jälkipuoliskolta lähtien, **valmennetaan pakolaisia työmarkkinoille** ja edistetään yhteistyötä yritysten ja muiden sidosryhmien kanssa. Muita kotouttamisaloitteita ovat paikallisille työnantajille ja kansainvälistä suojelua saaville henkilöille tarkoitettut, vastaanotto- ja tunnistuskeskuksissa (yhteistyössä UNHCR:n ja IOM:n kanssa) järjestettävät **erityiset työpaikkamessut** sekä **keskitettyjen yhteyspisteiden** perustaminen tarjoamaan tietoa ja erityispalveluja kolmansien maiden kansalaisille (ESR+:sta rahoitetut maahanmuuttajien kotouttamiskeskukset). Näiden aloitteiden pohjalta syntyy yhteistyötä ja verkostoja, jotka auttavat kansainvälistä suojelua saavia saamaan yhteyden yhteiskuntaan integroitumista edistäviin palveluihin ja ohjelmiin ja toteuttavat sosiaalista yhteenkuuluvuutta edistäviä yhteiskuntaan integroivia toimia.⁴⁷

Muuttoliike- ja turvapaikkaministeriö on ilmoittanut toteuttavansa tällä alalla lisää aloitteita, joita ovat muun muassa vastaanottokeskuksiin perustettavat kotouttamistoimistot ja Sveitsin ja Kreikan yhteistyöohjelman 2023–2026 puitteissa toteutettavat asiaa koskevat hankkeet. Lisäksi viranomaiset laativat lisää kotouttamistoimia, joissa hyödynnetään Euroopan sosiaalirahasto plussasta ohjelmakaudella 2021–2027 saatavilla olevaa rahoitusta.

UNHCR osallistuu työhön aktiivisesti kohdennetuilla toimilla, joilla pyritään edistämään pakolaisten kotouttamista. Tällaisia pilottihankkeita ovat muun muassa **ajo- ja liikenneturvallisuutta** koskeva hanke, saarilla oleville aikuisille pakolaisille tarkoitettu **kielenopetus** ja **vammaisten henkilöiden avustaminen** sosiaalihuoltopalvelujen käytössä. UNHCR:n ylläpitämä ADAMA-keskus⁴⁸ on paikka, jossa edunsaajat voivat saada käytännön apua, neuvontaa sekä apua Kreikan työmarkkinoilla

⁴⁵ https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/technical-support-instrument/technical-support-instrument-tsi_en.

⁴⁶ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/recovery-coronavirus/recovery-and-resilience-facility/greeces-recovery-and-resilience-plan_en.

⁴⁷ Eri puolilla Kreikkaa on 11 kuntien ylläpitämää maahanmuuttajien kotouttamiskeskusta, joita rahoitetaan ESR+:sta. Vain Kreikassa laillisesti oleskelevat maahanmuuttajat voivat käyttää keskustien palveluja, joihin kuuluvat neuvonta, oikeudellinen tiedotus, sosiaalinen ja psykologinen tuki, etuuskien hakeminen, vapaaehtoiset kreikan kielen kurssit ja valmistautuminen Kreikan kansalaisuuden saamiseksi edellytettyyn kokeeseen.

⁴⁸ [ADAMA Centre – UNHCR Greece](#).

luovimiseen. Lisäksi **paikallistasolla** on toteutettu useita aloitteita, kuten **maahanmuuttajien ja pakolaisten kotouttamisneuvostot**, joita useat kunnat ovat käynnistäneet toteuttaakseen kansalaisvaikuttamisen mahdollistavia toimia. Useat kaupungit ovat muodostaneet **kaupunkien kotouttamisverkoston (CNI)**, joka suunnittelee, organisoii ja toteuttaa maahanmuuttajien ja pakolaisten kotouttamista koskevia hyviä käytäntöjä ja vaihtaa niitä koskevaa tietoa. Ateenan kaupunki on perustanut Ateenan maahanmuuttaja- ja pakolaisasioiden koordinoitikeskuksen helpottamaan yhteistyötä Ateenan kaupungin ja kansalaisyhteiskunnan, kansainvälisten järjestöjen ja keskushallinnon välillä.

Kaikilla näillä aloitteilla pyritään helpottamaan siirtymistä hakijan asemasta kansainvälistä suojelua saavan henkilön asemaan sekä yleistä kotoutumista Kreikan yhteiskuntaan. Vaikka Kreikan oikeudellinen kehitys yleisesti ottaen mahdollistaa kotoutumisen, puutteet voimassa olevan lainsäädännön täytäntöönpanossa aiheuttavat huomattavia haasteita saumattomalle kotoutumiselle. Näitä **haasteita** ovat muun muassa oleskelulupien myöntäminen ja uusiminen, tärkeimpien asiakirjojen (kuten sairausvakuutuksen, pankkitilien ja verotunnisteiden) myöntämistä koskevat muodollisuudet, pätevyksien tunnustaminen, työn ja koulutuksen saatavuus, asuntojen saatavuus ja sosiaaliperusteisten asuntojen yleinen puute Kreikassa.

Vaikka kansainvälistä suojelua saavilla henkilöillä on oikeus saada jonkinlaista **taloudellista tukea** (taattu vähimmäistoimeentulo⁴⁹), hallinnolliset ongelmat voivat rajoittaa heidän mahdollisuuttaan hyödyntää sitä. Heille ei myöskään myönnetä välittömästi heidän asemansa tunnustamisen jälkeen oikeutta saada eräitä muita Kreikan kansalaisten saatavilla olevia sosiaalietuuksia, koska asiaan liittyy laillisen oleskelun kestoa koskevia vaatimuksia. Tämä rajoitus on johtanut Kreikkaa vastaan vireillä olevaan rikkomusmenettelyyn.⁵⁰ Käytännössä kansainvälistä suojelua saavat henkilöt jäävät sovellettavan siirtymäkauden jälkeen usein kansainvälistä suojelua hakeville henkilöille tarkoitettuihin vastaanottotiloihin.

Kansainvälistä suojelua saavien henkilöiden hakemat matkustusasiakirjat myönnetään usein yhdessä oleskeluluvan kanssa, mikä johtaa monissa tapauksissa siihen, että kansainvälistä suojelua saavat henkilöt matkustavat edelleen muihin jäsenvaltioihin.

Näiden esteiden poistamiseksi maahanmuutto- ja turvapaikkaministeriö perusti tammikuussa 2024 **kotouttamistyöryhmän**.⁵¹ Sen tavoitteena on helpottaa tehokkaiden kotouttamistoimien toteuttamista kentällä sekä tehostaa eri ministeriöiden ja viranomaisten välistä yhteistyötä ja koordinoitua. Työryhmässä käsitellään säännöllisesti asiaa koskevan lainsäädännön täytäntöönpanoa ja hallinnollisia pullonkauloja.

---

⁴⁹ Taatun vähimmäistoimeentulon nojalla köyhyysrajan alapuolella oleville kotitalouksille tarjotaan kuukausittainen käteisavustus. Se sisältää myös työllistymistä edistävän komponentin sekä aktivointipalveluja.

⁵⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/95/EU, annettu 13 päivänä joulukuuta 2011, vaatimuksista kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelemiseksi kansainvälistä suojelua saaviksi henkilöiksi, pakolaisten ja henkilöiden, jotka voivat saada toissijaista suojelua, yhdenmukaiselle asemalle sekä myönnetyn suojelun sisällölle (EUVL L 337, 20.12.2011, s. 9–26). Ks. myös https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fi/inf_23_142.

⁵¹ https://commission.europa.eu/publications/2024-rule-law-report-communication-and-country-chapters_fi.

6. Päätelmät

Kreikka on viime vuosien kuluessa kehittänyt muuttoliikkeen kansallisen hallintajärjestelmän, joka sisältää tarvittavan infrastruktuurin sekä tarvittavat laitteet ja välineet. Lisäämällä viranomaistensa valmiuksia Kreikka on korjannut Manner-Kreikan vastaanottokeskusten ahtautta ja huonoja vastaanotto-olosuhteita koskevia ongelmia. Vastaanottoa ja kansainvälistä suojelua koskevia menettelyjä on yksinkertaistettu ja nopeutettu. Haavoittuvimmassa asemassa olevien henkilöiden suojelu on parantunut, ja ilman huoltajaa olevia alaikäisiä koskeva lainsäädäntökehys on lupaava. Kotouttamisesta on nyt tulossa yksi kansallisen politiikan painopiste.

Tämän perusteella voidaan päätellä, että vaikka tietyissä muuttoliikkeen hallinnan näkökohdissa saattaa edelleen olla parannettavaa, Manner-Kreikan turvapaikka- ja vastaanottojärjestelmässä ei ole systeemisiä puutteita, jotka aiheuttaisivat riskin EU:n perusoikeuskirjan 4 artiklassa tarkoitettua epäinhimillisestä tai halventavasta kohtelusta. Näin ollen Dublin-asetuksen mukaiset siirrot Kreikkaan olisi toteutettava samalla tavalla kuin muidenkin jäsenvaltioiden osalta eli edellyttämättä komission suosituksessa (EU) 2016/1117 suositeltuja yksittäisiä vakuutuksia ja noudattaen asetuksen (EU) 604/2013 3 artiklan 2 kohdan tulkintaa koskevaa unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöä. Sen vuoksi edellä mainittua suositusta ei enää sovelleta. Komissio pitää edelleen tiiviisti yhteyttä Kreikan viranomaisiin varmistaakseen erityisesti asetuksen (EU) N:o 604/2013 noudattamisen sekä EU:n säännösten ja muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen asianmukaisen täytäntöönpanon.

Muuttoliikkeen hallintaa käsittelevä työryhmä, joka tekee yhteistyötä kaikkien asiaankuuluvien sidosryhmien kanssa, on osoittautunut tehokkaaksi ja hyödylliseksi välineeksi, jolla on saatu aikaan merkittäviä parannuksia Kreikassa parantamalla yhteistyötä ja viestintää. Kuten kaikissa jäsenvaltioissa, **tietyillä politiikan aloilla on parantamisen varaa**. Komissio jatkaa yhteistyötä Kreikan ja EU:n virastojen kanssa vakiinnuttaakseen nykyisen yhteistyökehyksen ja auttaakseen Kreikkaa saavuttamaan tavoitteensa parantaa edelleen muuttoliikkeen hallintajärjestelmää ja maahan saapuvien kolmansien maiden kansalaisten kohtelua. Operatiivista, teknistä ja taloudellista tukea Kreikalle jatketaan muun muassa lähettämällä paikan päälle komission ja EU:n virastojen henkilöstöä sekä panemalla täytäntöön vuosien 2021–2027 monivuotiseen rahoituskehukseen kuuluvia EU:n sisäasioiden rahastoja.

Lisäksi komissio tekee tiivistä yhteistyötä jäsenvaltioiden, myös Kreikan, kanssa muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen täytäntöönpanon tukemiseksi. Kreikka laati komission kesäkuussa 2024 esittämän yhteisen täytäntöönpanosuunnitelman⁵² perusteella oman **kansallisen täytäntöönpanosuunnitelmansa**. Siinä esitetään seuraavat toimet, joita kansalliset viranomaiset aikovat toteuttaa muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen säännösten täytäntöönpanemiseksi kesäkuuhun 2026 mennessä, jaoteltuina ehdotettujen temaattisten rakenneosien mukaisesti. Suunnitelmassa hahmotellaan tarvittavat tavoitteet ja vaatimukset, jotta muuttoliikkeen kansallisen hallintajärjestelmän rakenteeseen voidaan tehdä vastaavia lainsäädännöllisiä, rakenteellisia ja operatiivisia muutoksia. Ne koskevat muun muassa vastaanottojärjestelmän uudelleentarkastelua, kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten käsittelymenettelyjä, valmiuksia, kotouttamista sekä vastuunjakoja ja yhteisvastuuta koskevia sääntöjä. Siihen asti, kunnes muuttoliike- ja

---

⁵² Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – *Uuden muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen yhteinen täytäntöönpanosuunnitelma* (COM(2024) 251 final).

turvapaikkasopimuksen säädöksiä aletaan soveltaa vuoden 2026 puolivälissä, komissio tukee edelleen jäsenvaltioiden pyrkimyksiä muuntaa sopimus säädöksistä käytännön todellisuudeksi.